
מכתב ברכה ליום הולדת 90 לפרופ' ראובן פוירשטיין

Author(s): נעמי הדס לידור

Source: *IJOT: The Israeli Journal of Occupational Therapy* / כתב עת ישראלי לריפוי
כרך, 2011, נובמבר, כעיסוק, 20, חוברת, 4, Special Issue on the Topic of Play –
גיליון מיוחד בנושא משחק – עיסוק מרכזי – a Major and Significant Occupation /
ומשמעותי (נובמבר 2011), pp. H259-H260

Published by: Israeli Society of Occupational Therapy / העמותה ישראלית לריפוי בעיסוק

Stable URL: <http://www.jstor.com/stable/23470288>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

JSTOR

is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *IJOT: The Israeli Journal of Occupational Therapy* / כתב עת ישראלי לריפוי בעיסוק

מכתב ברכה ליום הולדת 90 לפרופ' ראובן פירשטיין

פעמים רבות כשאני מדברת על ראובן בהרצאות שלי באוניברסיטה הסטודנטים שואלים אותי מה הוא חי?... כן ראובן עוד חי, הוא עוד עובד, אולי לא כמו לפני 20 שנה, אבל הוא עוד עובד ועוד ממשיך לבעוט בממסד בכל כוחו... וזה אולי אחד המאפיינים של עשייתו כל השנים. למרוד בקיים... ולהאמין בבלתי אפשרי לכאורה...

כשאני מנסה לזכך את מה שלמדתי מראובן האדם, המחנך והפסיכולוג אני יכולה לדבר:

על האהבה שלו לכל אדם, על האמונה שלו בכל אדם ביכולתו ללמוד ולהשתנות כדי להשתלב בחברה שבה הוא רוצה לחיות, ללא קשר לגילו, למוגבלות, למחלתו, למקום שממנו הוא בא... ולגנים שאתם נולד.

אני יכולה לזכך את האופטימיות, את התקווה, את העקשנות וההתמדה האין סופית שלו, הסבלנות והסובלנות.

אני רוצה לספר על כמה מקרים שימחישו זאת:

א. היום כבר כולם מדברים על חקר המוח ועל האפשרויות הטכנולוגיות למדוד ולראות את השינויים הקטנים שמתרחשים בו בעקבות התנהגות, לימוד, טיפול וכדומה. כשרציתי לעשות דוקטורט, לפני 20 שנה ראובן התחנן שאקח מקרה אחד של אדם שנפגע במוחו. אטפל בו בשיטתו ואעקוב בבדיקות פיזיות שונות אחרי השינויים שחלים במוחו. כשניסיתי למצוא שותפים לרעיון בין חוקרי המוח אז... הם קצת גיחנו... ואמרו... אולי פעם... עוד לא... ואני ויתרתי... אבל הוא היה בטוח שאפשר... והיום באמת אפשר... אחרי 20 שנה לערך...

ב. בשנים שהייתי נוסעת פעם בשבוע לירושלים לראות אבחון שראובן עשה... ולראות איך ילד או מבוגר נכנסים לאבחון והם מבוישים, מפוחדים, לא מסתכלים בעיניים שלו בתחילה, ולראות אחרי שעה את אותו ילד או מבוגר יוצא עם חיוך ממנו... כמו שרוני, אחד המטופלים של ראובן אמר פעם בכינוס שארגנתי ביום ההולדת שמונים של ראובן ב-2002 על הבמה: "אני קורא לראובן איש מסוכן, מסוכן מאוד... אתה נכנס אליו מיואש ועצוב ורוצה רק ללכת הביתה ולבהות בטלוויזיה... ואתה יוצא ממנו... ולפתע בלי שהרגשת... אתה רוצה להיות דוקטור..." ראובן בעיני הוא כמו משה רבנו שהכה על הסלע במדבר והוציא ממנו מים.

ג. רבים ביקרו אותו ואת שיטתו על האופטימיות הבלתי נלאית שלו, על אי המציאותיות שלו... הוא היה כפי הנראה הראשון שיצא נגד החינוך המיוחד בארץ כבר בשנות ה-70 ודיבר על השילוב של הילד עם המוגבלות בחינוך הרגיל כי רק כך יתקדם, ירצה ללמוד, יימשך למעלה. אז כשדיבר על כך כמעט רגמו אותו באבנים... והנה היום השילוב הוא חוק במדינת ישראל ואין כמעט איש חינוך או שיקום שלא ידבר בעדו.

ד. הוא פיתח גישת חינוך-טיפול: גישת התיווך שעומדת בלב התיאוריה ומדברת על תקשורת בין אנשים, תקשורת המאפשרת למידה שהיא התכונה החשובה ביותר המאפשרת לנו היום להשתלב בחיים הדינמיים המשתנים מדי יום ביומו. מלבד זאת, פיתח דרכי אבחון שבתוכם הכניס גם כן את רכיב הלמידה, מה שהיום קרוי בלשונונו אולי התאמות, או דרכי רמיזה שונות המאפשרות לנבדק, על ידי שינוי הסביבה, על ידי פירוק המטלה, להגיע לתפקוד טוב יותר, ללמוד. ראובן התחיל את עבודתו עם נוער, עולים חדשים יוצאי צפון אפריקה והמשיך באוכלוסיות מיוחדות - אנשים הסובלים מתסמונת דאון, אנשים הסובלים מפגור, מליקויי למידה, אנשים עם פגיעות ראש ועוד. היום אנחנו, תלמידיו, ממשיכים להרחיב את עבודתו לאוכלוסיות יעד נוספות: אוכלוסיית בריאות הנפש, משפחות לאנשים עם מוגבלויות, אוכלוסיות של עולים חדשים מאתיופיה באוניברסיטאות ועוד.

ה. אני רוצה לסיים בדברים שאמר רונן בכינוס לכבודו של פרופ' פוירשטיין כשהיה בן 80 לגבי שני אירועים שהיו לו עם ראובן בתקופה שהיה מטופל במכון:

בפעם הראשונה נכנסתי אל ראובן לחדר בבעיטה על הדלת... וראובן להפתעתי לא כעס...

הושיב אותי, שוחח אתי עודד אותי, ועם סיום השיחה אמר: רונן, בפעם הבאה כשאתה בא אלי לא צריך לבעוט בדלת פשוט תפתח את הדלת ותיכנס... העבידו אותי קשה מאוד במכון עוד ועוד תרגילים שהרגשתי שלא אעמוד בהם... נכנסתי לראובן ואמרתי לו שיותר אני לא בא... אני לא יכול... קשה לי מדי... ראובן מיד צלצל למטפלת שלי קרא לה לחדרו ואמר שיש פה בעיה רצינית... אם יש לרונן זמן באמצע היום לבוא לחדרו ולדבר אתו סימן שהוא לא עובד מספיק קשה... אז שימשיך...

רבות מן המרפאות בעיסוק מאמצות את תפיסתו, את גישתו ואת כליו של פרופ' פוירשטיין בעבודתן היום-יומית באוכלוסיות השונות שהן עובדות אתן ומוצאות בה הרבה עניין. אני מקווה שנדע ונצליח גם אנחנו, תלמידיו, להמשיך להאמין ביכולתו של כל אדם ובזכותו ואפשרותו לחיות כאדם תורם, שווה ושייך לחברה שבה הוא חי.

ד"ר נעמי הדס לידור

אוניברסיטת תל אביב

הקריה האקדמית, מכללת קריית אונו